

มรรค 8 (อัฐังคิกมรรค)

☛ นำเสนอเมื่อ 10 ก.ย. 2551

มรรค 8 (อัฐังคิกมรรค)

..(มรรค = อริยมรรค = มัชฌิมาปฏิปทา = มรรคแปด = ทางดำเนินชีวิตอันประเสริฐ = ทางสายกลาง)

.....แนวทางดำเนินอันประเสริฐของชีวิตหรือกาย วาจา ใจ เพื่อความหลุดพ้นจากทุกข์...เรียกว่า อริยมรรค แปลว่าทางอันประเสริฐ เป็นข้อปฏิบัติที่มีหลักไม่อ่อนแอ จนถึงกับตกอยู่ใต้อำนาจ ความอยากแห่งใจ แต่ก็ไม่แข็งดิ่งจนถึงกับเป็นการทรมานกายให้เหือดแห้งจากความสุขทางกาย เพราะฉะนั้นจึงได้เรียกวามัชฌิมาปฏิปทา คือทางดำเนินสายกลาง ไม่หย่อนไม่ดิ่ง แต่พอเหมาะเช่นสายดนตรีที่เทียบเสียงได้ที่แล้ว

.....คำว่ามรรค แปลว่าทาง ในที่นี้หมายถึงทางเดินของใจ เป็นการเดินจากความทุกข์.....ไปสู่ความเป็นอิสระหลุดพ้นจากทุกข์ซึ่งมนุษย์หลงยึดถือและประกอบขึ้นในสัตนด้วย....อำนาจของอวิชชามรรคมืองค์แปด คือต้องพร้อมเป็นอันเดียวกันทั้งแปดอย่างดุดจเชื่อถือ

.....พื้นแปดเกลียว องค์แปดคือ :-

-1. สัมมาทิฏฐิ คือความเข้าใจถูกต้อง
-2. สัมมาสังกัปปะ คือความไม่ใจถูกต้อง
-3. สัมมาวาจา คือการพูดจาถูกต้อง
-4. สัมมากัมมันตะ คือการกระทำถูกต้อง
-5. สัมมาอาชีวะ คือการดำรงชีพถูกต้อง
-6. สัมมาวายามะ คือความพากเพียรถูกต้อง
-7. สัมมาสติ คือการระลึกประจำใจถูกต้อง
-8. สัมมาสมาธิ คือการตั้งใจมั่นถูกต้อง

.....การปฏิบัติธรรมทุกขั้นตอน รวมลงในมรรคอันประกอบด้วยองค์แปดนี้ เมื่อย่นรวมกัน

.....แล้วเหลือเพียง 3 คือ ศีล - สมาธิ - ปัญญา สรุปสั้น ๆ ก็คือ

.....การปฏิบัติธรรม(ศีล-สมาธิ-ปัญญา)ก็คือการเดินตามมรรค

....

.สัมมาทิฏฐิ(ปัญญา)

-คือความเข้าใจถูกต้อง ย่อมต้องการใช้ในกิจการทั่วไปทุกประเภททั้งทางโลกและ
-ทางธรรม แต่สำหรับฝ่ายธรรมชั้นสูงอันเกี่ยวกับการเห็นทุกข์หรืออาสวะซึ่งจัดเป็น
-การเห็นอริยสัจจันั้นย่อมต้องการฝึกฝนอย่างจริงจังเป็นพิเศษ ความเข้าใจถูกต้อง
-คือต้องเข้าใจอย่างทั่วถึงว่าทุกข์นั้นเป็นอย่างไร อย่างหยาบๆ ที่ปรากฏชัดๆ เป็นอย่างไร
-อย่างละเอียดที่แอบแฝงเป็นอย่างไร เหตุให้เกิดทุกข์เป็นอย่างไร ความดับสนิท
-ของทุกข์มีภาวะอย่างไร มีลำดับอย่างไร ทางให้ถึงความดับทุกข์คืออะไร เดินให้ถึงได้
-อย่างไร สัมมาทิฏฐิมีทั้งที่เป็นโลกียะคือของบุคคลที่ต้องขวนขวายปฏิบัติก้าวหน้าอยู่
-และสัมมาทิฏฐิที่เป็นโลกุตตระ คือของพระอริยบุคคลต้นๆ ส่วนของพระอรหันต์นั้น
-เรียกเป็นวิชชาไปและไม่เรียกว่าองค์แห่งมรรค เพราะท่านถึงที่สุดแล้ว

.สัมมาสังกัปปะ(ปัญญา)

-คือความไม่ใฝ่ใจถูกต้อง คือคิดหาทางออกไปจากทุกข์ตามกฎแห่งเหตุผล ที่เห็นชอบมาแล้ว
-ข้อสัมมาทิฏฐินั้นเอง เริ่มตั้งแต่การใฝ่ใจที่โน้มไปในทางออกบวช การไม่เพ่งร้าย การ
-ไม่ทำทุกข์ให้แก่ผู้อื่นแม้เพราะผลอ รวมทั้งความไม่ใฝ่ใจถูกต้องทุกอย่างที่เป็นไปเพื่อ
-ความหลุดพ้นจากสิ่งที่มีมนุษย์ไม่ประสงค์

.สัมมาวาจา (ศีล)

-คือการพูดจาถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเอง และผู้อื่น

.สัมมากัมมันตะ (ศีล)

-คือการกระทำถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเอง และผู้อื่น

.สัมมาอาชีวะ (ศีล)

-คือการดำรงชีพถูกต้อง ไม่เป็นโทษต่อตนเอง และผู้อื่น

.สัมมาวายามะ (สมาธิ)

-คือความพากเพียรถูกต้อง เป็นส่วนของใจที่บากบั่นในอันที่จะก้าวหน้า ไม่ถอยหลังจากทาง
-ดำเนินตามมรรค ถึงกับมีการอธิษฐานอย่างแรงกล้า

.สัมมาสติ (สมาธิ)

-คือการระลึกประจำใจถูกต้อง ระลึกแต่ในสิ่งที่เกื้อหนุนแก้ปัญหาที่จะแทงตลอด
-อวิชชาที่ครอบงำตนอยู่ โดยเฉพาะได้แก่กายนี้ และธรรมอันเนื่องเกี่ยวกับกายนี้ เมื่อ

....พบความจริงของกายนี้ อวิชาหรือหัวหน้าแห่งมูลทุกข์ก็สิ้นไป

.สัมมาสมาธิ (สมาธิ)

....คือการตั้งใจมั่นถูกต้อง ได้แก่สมาธิ เป็นของจำเป็นในกิจการทุกอย่าง สำหรับในที่นี้เป็น

....อาการของใจที่รวมกำลังเป็นจุดเดียว กล้าแข็งพอที่จะให้เกิดปัญญา

....ทำการแห่งตลอดอวิชาได้ และยังเป็นการพักผ่อนของใจ ซึ่งเป็นเหมือนการหลับให้

....แหลมคมอยู่เสมอด้วย ฯลฯ

....องค์มรรคบางองค์ เป็นส่วนหยาบและสะสมขึ้นในตัวเราได้ง่ายคือ สัมมาวาจา

....สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สามองค์นี้ถูกรวมให้สำเร็จเป็นวิริติเจตสิกจำพวกกุศล

....เจตสิกเป็นเชื่อนอนหนึ่งอยู่ในสันดาน เตรียมพร้อมที่จะมาผสมจิตคราวเดียวกันกับ

....มรรคองค์อื่นๆ เมื่อได้โอกาสอันเหมาะ แม้องค์มรรคที่ยากๆ เช่นสัมมาทิฐิ-สติ-สมาธิ

.... ก็เหมือนกัน ได้ฝึกอบรมมาเท่าใดก็เข้าไปนอนเนื่องติดอยู่ในสันดานเป็นกุศลเจตสิก

....อยู่อย่างเดียวกัน รอคอยกันจนกว่าจะครบทุกองค์และมีสัดส่วนพอดีกัน ก็ประชุมกัน

....เป็นอรियมรรคขึ้น ตัดกิเลสหรือสัญญาโทษให้หมดไปได้คราวหนึ่งตามกำลังหรือชั้นของ

....ตน อาการสะสมกำลังแห่งองค์มรรคนี้ตรัสเรียกว่า "การอบรมทำให้มาก"

....สัมมาทิฐิเป็นตัวนำ เกิดขึ้นก่อนๆก่อน เกิดขึ้นเท่าใดก็จูงองค์อื่นๆ ให้เกิดขึ้นตามส่วน

....องค์ที่เกิดขึ้นนั้นกลับช่วยสัมมาทิฐิให้คมกล้าขึ้นไปอีก สัมมาทิฐินั้นก็จูงองค์อื่นๆให้

....กล้าขึ้นไปอีก และส่งเสริมชักจูงกันไปอีกทำนองนี้ จนกว่าจะถึงขีดที่เพียงพอและสามัคคี

....พร้อมกันได้ครบองค์ การอบรมทำให้มากอยู่เสมอนี้เองคือระยะแห่งการปฏิบัติธรรม

....ยิ่งมากก็ยิ่งเร็ว ยิ่งอธิษฐานใจกล้าก็ยิ่งแรง ยิ่งที่วิเวกก็ยิ่งสุขุมลึกซึ้ง ยิ่งชำนาญก็ยิ่งคมกล้า